

Innhold

Forord.....	7
Innledning.....	9
1 Vær, klima og klimakilder.....	13
Hvordan definerer vi vær og klima?.....	13
Hvilke elementer består klimaet av?.....	14
Klimaavvik.....	15
Meteorologiske målinger – de beste klimakilder.....	16
Ulike typer klimakilder.....	18
Skriftlige kilder.....	19
Proksydata.....	22
2 Klima og uår i Norge før mannedauden (ca. 1000–1350).....	29
Sagaopplysninger i lys av dendroklimatisk materiale.....	29
Om uår i Kongespeilet.....	38
Omtale av ødegårder i lovene fra 1200-tallet.....	39
Klimaet i første halvpart av 1300-tallet.....	42
Katastrofefloommen i Gauldalen 1345.....	45
Klima og bosetning før mannedauden 1349.....	47
3 Klima og uår i Norge i senmiddelalderen (ca. 1350–1550)	51
4 «Den lille istid» slår til (ca. 1550–1700).....	57
«Den lille istid» – begrep og realiteter.....	57
Klimaforverring i andre halvpart av 1500-tallet.....	58
Klimaet på 1600-tallet.....	63
Oppsummering for 1600-tallet.....	81

5	1700-tallet – et sekel kjennetegnet av katastrofale kriser.....	85
	Kapitelstakstene	85
	Hva forteller kapitelstakstene om uår på 1700-tallet?.....	89
	Bonedagbøkene som kilde til værlag og avlinger	89
	Uår og demografiske kriser – kvantitative og kvalitative opplysninger	93
	Kornmagasinene – forsøk på krisehåndtering	131
	Konklusjon for 1600- og 1700-tallet	133
6	Fra demografiske til miljømessige kriser (ca. 1800–2015)	137
	Uår og krig 1800–1814	137
	Folketallsutviklingen 1665–1815.....	157
	Klimatiske og demografiske forhold 1815–1900.....	159
	Klimaet fra 1900 til nåtid.....	166
	Klima og demografi 1800–2015	170
	Global oppvarming – vår tids utfordring.....	173
	Bibliografi.....	187
	Trykte kilder og forkortelser i notene.....	195
	Utrykte kilder.....	196
	Nettsteder	196
	Stikkordregister	197